

CONGRES WATERSYSTEEMKENNIS

Aankondiging – oproep voor abstracts

Om een overzicht te geven van het lopend onderzoek met betrekking tot watersystemen organiseert de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid eind 2007 een tweedaags congres 'Watersysteemkennis'

Op 31 mei 2007 vindt in de gebouwen van de Universiteit Antwerpen de negende studiedag plaats in de aanloop naar dit congres.

Mensen en watersystemen: duurzaam te combineren!?

Themacoördinatoren: prof. dr. P. Meire en prof. dr. ir. E. de Deckere, Universiteit Antwerpen

Verantwoording

Het congres wil een grote stimulans zijn voor het onderzoek met betrekking tot water in Vlaanderen en bijdragen aan een verdere wetenschappelijke onderbouwing van het waterbeleid.

In 1984 werd onder voorzitterschap van professor André Van der Beken het congres 'Water voor Groen' georganiseerd. Sinds dit congres is er geen initiatief geweest dat de verschillende wetenschappers en administraties, actief in diverse domeinen met betrekking tot water, samenbracht. Nochtans is de kennis de voorbije jaren enorm toegenomen, niet in het minst door de grote investeringen van het Vlaamse Gewest in wetenschappelijk onderzoek, zowel via de verschillende TWOL studies als via de verhoging van de reguliere middelen voor onderzoek (IWT, FWO...). Ook zijn vele onderzoeksgroepen internationaal actief en participeren ze in Europese onderzoeksprogramma's.

Binnen het waterbeheer wordt meer en meer multidisciplinair gewerkt. Een multidisciplinaire aanpak is essentieel voor integraal waterbeheer en vereist een vlotte uitwisseling en gezamenlijk gebruik van resultaten, zowel tussen de onderzoeksgroepen onderling, als tussen de wetenschappelijke instellingen en de administraties. Het congres en de negen voorafgaande studiedagen zijn bedoeld voor iedereen die betrokken is bij het voorbereiden en ontwikkelen van het waterbeleid of het waterbeleidsondersteunende onderzoek.

Doelstellingen

Het congres streeft ernaar:

- de beleidsondersteunende kennis te vergroten
- de communicatie tussen de onderzoekswereld en het beleid en het beheer te bevorderen en de onderzoeksresultaten beter te vertalen naar voor het beleid en het beheer bruikbare kennis
- na te gaan welke vragen er vanuit het beleid bestaan die niet of onvoldoende opgepakt zijn in het onderzoek
- kennislacunes te bepalen en na te gaan wat de mogelijkheden zijn om die om te zetten in meer gecoördineerde onderzoeksprogramma's. De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) vormt hierbij een belangrijke leidraad zowel om aan haar doelstellingen tegemoet te komen, als in functie van de voorziene toetsing en eventuele bijstelling van de maatregelenprogramma's in 2015.
- de (multidisciplinaire) samenwerking binnen de wetenschappelijke wereld met betrekking tot het onderzoek van watersystemen te bevorderen.
- de uitstraling van het Vlaams onderzoek te verhogen.

Het congres moet bijdragen tot een gecoördineerd multidisciplinair onderzoeksprogramma m.b.t. het watersysteem en leiden tot een serie publicaties in het tijdschrift WATER (www.tijdschriftwater.be) en een congresboek met een synthese van de verschillende thematische studiedagen

Organisatie

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) financiert het congres en de studiedagen. De Universiteit Antwerpen, de Universiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven en de Vrije Universiteit Brussel bereiden in onderlinge samenwerking de inhoud ervan voor: Congresvoorzitter is prof. dr. P. Meire, houder van de Leerstoel Integraal Waterbeheer aan het Instituut voor Milieukunde van de Universiteit Antwerpen.

Per studiedag wordt de huidige wetenschappelijke kennis en expertise samengebracht aan de hand van voordrachten en wetenschappelijke posters. Elke themadag behandelt drie of vier items. Voor elk item is een itemcoördinator aangewezen. De themacoördinator organiseert samen met de itemcoördinatoren de betreffende studiedag.

Voor elke studiedag wordt een oproep geformuleerd voor bijdragen onder de vorm van een lezing of een wetenschappelijke poster. De voordrachten kunnen zowel door academici, als vertegenwoordigers van onderzoeksinstituten en administraties gegeven worden. In een afsluitend tweedaags congres op 6 en 7 december 2007 wordt van elk thema een synthese gepresenteerd.

Het congres wordt voorafgegaan door 9 thematische studiedagen:

- 1 **Vlaamse innovaties in watersysteemkennis: oppervlaktewaterkwantiteit, 12 oktober 2006, Katholieke Universiteit Leuven.**
Themacoördinator: prof. dr. ir. J. Berlamont, Katholieke Universiteit Leuven.
 - 2 **Water en sediment, 16 november 2006, VMM - Aalst**
Themacoördinator: prof. dr. G. Govers, Katholieke Universiteit Leuven
 - 3 **Een goede kwaliteit voor onze oppervlaktewaters: zorgen voor morgen!?, 21 november 2006, Universiteit Antwerpen**
Themacoördinatoren: prof. dr. R. Blust, Universiteit Antwerpen en prof. dr. N. De Pauw, Universiteit Gent
 - 4 **Recente ontwikkelingen in het grondwateronderzoek in Vlaanderen, 8 februari 2007, Universiteit Gent**
Themacoördinator: prof. dr. K. Walraevens, Universiteit Gent
 - 5 **Aquatische biodiversiteit, 7 maart 2007, Universiteit Gent**
Themacoördinatoren: prof. dr. ir. W. Verstraete en prof. dr. W. Vijverman, Universiteit Gent
 - 6 **Mogelijkheden voor ecologisch herstel van watersystemen, 8 maart 2007, Katholieke Universiteit Leuven**
Themacoördinatoren: dr. S. Declerck, Katholieke Universiteit Leuven en prof. dr. P. Meire, Universiteit Antwerpen
 - 7 **De interactie tussen bodem, grondwater en ecosysteem, 26 april 2007, Katholieke Universiteit Leuven**
Themacoördinator: prof. dr. ir. G. Wyseure, Katholieke Universiteit Leuven
 - 8 **Modellen voor integraal waterbeheer in Vlaanderen, 3 mei 2007, Vrije Universiteit Brussel**
Themacoördinator: prof. dr. ir. F. De Smedt, Vrije Universiteit Brussel
 - 9 **Mensen en watersystemen: duurzaam te combineren!?, 31 mei 2007, Universiteit Antwerpen**
Themacoördinatoren: prof. dr. P. Meire en prof. dr. ir. E. de Deckere, Universiteit Antwerpen
-

Studiedag 'Mensen en watersystemen: duurzaam te combineren!?', themacoördinatoren: prof. dr. P. Meire en prof. dr. E. de Deckere, Universiteit Antwerpen

Omschrijving van de inhoud van het thema

Uitgangspunt is dat de mens en de ecosystemen afhankelijk zijn van dezelfde processen en structuren in het watersysteem. De mens maakt gebruik van ecosystemen voor de goods en services die ze opleveren maar past tegelijk het systeem aan om te voldoen aan verschillende gebruiksfuncties, vaak ten koste van het ecosysteem en zijn services. Menselijk welzijn hangt echter niet alleen af van de gebruiksfuncties maar ook van de life-support mogelijkheden van een eco- / watersysteem door de essentiële ecologische services die het biedt. In dit thema wordt benaderd welke methoden er bestaan om deze afhankelijkheid in evenwicht te houden. Dit omvat zowel onderzoek naar het bepalen van na te streven doelstellingen als methoden om de verschillende zaken ten opzichte van elkaar af te wegen en te integreren op verschillende tijd en ruimteschalen in bijvoorbeeld bekkenbeheersplannen.

De bijdragen behandelen zowel concrete toepassingen als concepten.

Item 1: Bereiken van kwaliteitsdoelstellingen, coördinator: E. de Deckere, Universiteit Antwerpen

Kwaliteitsdoelstellingen voor watersystemen worden geformuleerd vanuit verschillende invalshoeken afhankelijk van de te beschermen goods en services of van de gebruiksfuncties. Hoe komen dergelijke kwaliteitsdoelstellingen tot stand? Op welke wijze kunnen de betreffende doelstellingen worden bereikt? Hoe kunnen de verschillende doelstellingen worden gecombineerd? Hoe kan het bereiken van doelstellingen worden geëvalueerd gegeven natuurlijke variabiliteit en onzekerheden?

Te behandelen topics:

- evalueerbare parameters voor de vereisten voor de KRW
- instandhoudingdoelstellingen voor vogel- en habitatrictlijn
- formuleren van doelstellingen voor gebruikers: scheepvaart, drinkwatervoorziening, natuur, veiligheid
- normen en risico evaluatie

Item 2: Van data naar kennis, coördinator: F. Mostaert, Waterbouwkundig Laboratorium

Welke kennis is nodig voor beleidsmakers om beslissingen te kunnen nemen, om een plan te maken? Welke informatie is nodig voor deze kennis en hoe wordt informatie in kennis omgezet?

Te behandelen topics:

- kennis voor verschillende aspecten op elk schaalniveau nodig is. Vanuit deze kennis kan dan bepaald worden wat adequate informatie is, dus welke gegevens nodig zijn en hoe ze gerelateerd dienen te worden.
- omzetten van puntgegevens van een monitoring net naar een vlakdekkende waterkwaliteitsweergave
- samenbrengen van informatie en het omzetten naar kennis die nodig is voor een MKBA (maatschappelijke kostenbaten analyse) en bekkenbeheersplannen.

Item 3: Meten van goods en services, coördinator: P. Meire, Universiteit Antwerpen

De voorbije jaren is het concept van ecosysteem services (ecosysteem diensten) ontwikkeld en dit vormt ook de kern van de Millenium Ecosystem Assessment. Deze benadering is van zeer groot belang omdat ze het mogelijk maakt om ecologische waarden van watersystemen economisch te vertalen. Hoewel het concept theoretisch reeds sterk onderbouwd is en succesvol op een mondiaal schaalniveau werd gebruikt, is er veel minder kennis en ervaring met het bepalen en meten van de services op een kleiner schaalniveau.

Te behandelen topics:

- Belang van watersystemen voor de mens
- methodiek om goods, maar vooral services te meten
- Op welk schaalniveau moeten services bepaald worden (subbekken, bekken, ..)
- berekenen van sociaal - economische waarde van services; operationeel kader voor milieukosten
- afwegingsmechanismen

Item 4: Methodologieën visievorming en planopmaak, coördinator J. Staes, Universiteit Antwerpen

Methoden voor visievorming en planopmaak zijn gericht op het verwerken van bestaande kennis en informatie tot een visie die gestaafd is met een maximale onderbouwing, gedragen wordt door beleidsmakers en belangengroepen én tegelijk realistisch en uitvoerbaar blijft. Een goede visie dient het algemeen belang en stelt algemene doelstellingen maar moet tevens rekening houden met specifieke doelstellingen en randvoorwaarden. Visievorming kan snel verzanden in abstracte bespiegelingen waar uiteindelijk niets mee gebeurt. Om dit te voorkomen moet deze visie tastbaar gemaakt worden door kaarten, grafische voorstellingen, voorbeelden. Een visie is als het ware een beeld van morgen dat motiveert om vandaag acties te nemen.

Planopmaak vertaalt deze visie in een tijdlijn voor het behalen van concrete doelstellingen, door het gericht nemen van acties en maatregelen die nodig zijn om de visie te verwezenlijken. Het afwegen van de verschillende acties en maatregelen wordt bepaald door vele factoren zoals efficiëntie, financiële kost, uitvoerbaarheid, maatschappelijk draagvlak etc...waarbij er verschillende vormen van beslissingsondersteuning kan toegepast worden. Structurele integratie van participatie in besluitvorming is een uitdaging. Ook voorbeelden en modellen inzake bevoegdheidsoverschrijdende samenwerking voor planopmaak kunnen gebracht worden. Het is vooral in waterbeheer dat men verschillende beleidsdomeinen doorkruist en brongerichte maatregelen liggen vaak buiten de bevoegdheid van de waterbeheerder zelf.

Te behandelen topics:

- concepten en methodologieën voor visievorming.
- GIS applicaties, modellersystemen (decision support systems, ...), methodologieën voor integratie en afweging
- Betrekken van actoren: participatieve besluitvorming, ..
- Opmaak van plannen: methodologieën

Plaats: Universiteit Antwerpen, Jan Fabre zaal, Campus Middelheim

Informatie voor het indienen van abstracts

Inzendingen dienen te gebeuren uiterlijk op 20 april 2007 online via www.ua.ac.be/watersysteemkennis of per e-mail naar secretariaatwsk@ua.ac.be.

Gelieve aan te geven of u in aanmerking wenst te komen voor een lezing en/of posterpresentatie.

Een beoordelingscommissie bestaande uit de themacoördinator en de itemcoördinatoren beoordeelt de voorstellen en legt het definitieve programma vast tegen 27 april 2007. De indieners van een voorstel ontvangen tijdig bericht of het voorstel in het programma werd opgenomen.

Congressecretariaat

Het congressecretariaat is gevestigd binnen de Leerstoel Integraal Waterbeheer van het Instituut voor Milieukunde van de Universiteit Antwerpen, onder leiding van prof. dr. P. Meire.

Josie Meaney, CDE-C1.14, Universiteitsplein1, 2610 Wilrijk

Tel: 038202273, Fax: 038202271

E-mail: secretariaatwsk@ua.ac.be